

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VI. Argumenta contendentia posse Deum infundere habitus erroris,
& vitii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO SEXTA.

Argumenta contententia posse Deum infundere habitus erroris & vitii.

I. Sufficiens ostenditur implicantia, cur Deus infundere nequeat hos habitus.

OBJICITUR primò: Nulla ostendi potest implicantia, quò minus Deus infundere queat habitum erroris, aut vitii, ergo. Respondetur, Causam seu implicantiam hujus rei quoad habitus erroris, & vitiosos, qui inclinant ad actus intrinsecè falsos, aut malos, abundè declaratam esse totà Sectione precedente; primam scilicet veritatem falsitati, & summam bonitatem malitiae infinities repugnantem: & insuper ob fedtatem ac turpitudinem hujuscemodi actuum & habituum. Tandem qui est causa particularis illius quod inclinat ad effectum, censetur ab omnibus causa effectus.

II. Quamvis habitus erroris possit à solo Deo conservari, non tamen potest ab eo solo primò produci.

OBJICITUR secundò: Deus per se, & ut causa particularis potest habitum erroris aut vitii ex actibus ab homine comparatum, postea cessantibus actibus solus conservare, ergo & primò per seipsum producere, hominibus infundere. Negatur tamen consequentia: disparitas est manifesta: Deus enim habitus illos conservando agit tantum causam universalem: utpote cujus munus est supplere defectus causarum particularium: unde secundum leges universi tenetur hujusmodi habitus, sicut alios effectus, ubi cause particulares, à quibus primò productæ sunt, deficient, conservare. At verò si hos habitus primò, & ad nullius cause secundæ exigentiam produceret, non ageret ut causa universalis; sed ut particularis, sicque effectus ei specialiter tribuerentur.

III. Et si habitus vitiosus possit à Deo solo conservari, actus tamen non potest.

URGEBIS: Ergo & actum vitii seu peccati, ut qualitatem odii Dei, voluntatem commitendi adulterium, &c. potest Deus, cessante influxu activo hominis, per se conservare; nec enim juxta nostrum respondendi modum esset causa particularis horum actuum, sed tantum universalis, ut proximè diximus de habitibus. Respondetur negando sequelam: actus enim isti, seu qualitates, cessante influxu, seu concursu activo agentis creati petunt connaturaliter desinere, ut quotidianè constat experientià; unde si Deus qualitates hæc, ubi definit actio cause secundæ ad eas terminata, ulterius conservaret, non ageret juxta sed contra exigentiam harum rerum, adeoque non ut causa universalis, sed particularis, imò non speciali tantum & extraordinario, sed miraculoso etiam concursu actus illos conservaret.

IV. Quamvis error sit tantum malum pæne, æque tamen à Deo produci, & homini infundi.

OBJICITUR tertio à P. Vasquez 1. 2. Disp. 96. & aliis: Error non est malum culpæ, sed tantum pæne, seu malum physicum, non morale; sicut ergo Deus citra indecentiam potest dolorem, & alias pænas per se producere, ita etiam producere poterit errorem. Respondetur, licet error non sit malum culpæ, prima tamen Veritati non minus repugnat eum per se producere, quam summæ bonitati producere per se in hominis voluntate culpam, & esse ejus causam, ut in superioribus est declaratum. Hinc S. Augustinus loco Sect. precedente, num. 5. citato: *Deus, inquit, per seipsum neminem decipit, licet excellentius sciat quam homo, quâ quisque panâ & præmio sit dignus.* Quando ergo homines vel per alios

homines vel demones decipiuntur, Deus tantum se habet permiffivè, justis scilicet de causis non impediendo quo minus aliqui hoc modo in errorem inducantur: quo sensu in sacris literis dicitur interdum Deus nonnullos decipere, ut tomo precedente est declaratum. Adde omne malum physicum non posse à Deo produci, ut juxta plurimos, addicere innocentem nequit ad cruciatum æternos.

Dei neminem per se decipit, quamvis per homines aut Angelos malos decipi quoddam permittat.

OBJICITUR quarto: Potest Deus speciem intuitivam albedinis in oculo producere, albedine non existente; nec enim hoc magis repugnat, quam species seu accidentia panis conservare, destructâ panis substantiâ; unde S. Thomas 3. p. quæst. 76. art. 8. apparitiones miraculosas quæ in sacrosancta Eucharistiâ interdum contingunt, hoc modo declarat, dicendo mutationem tantummodo esse ex parte videntis, non objecti, per species scilicet rei non existentis, in oculo productas. Respondetur hanc objectionem solum confirmare quæ dixi Sectione precedente; num. 10. & 11. posse scilicet Deum ejusmodi habitus infundere, qui per se & intrinsecè non inclinant ad actum falsum vel malum, sed sunt tales solum per accidens, & ob circumstantias extrinsecas, ut comedere temperatè carnes. Ratio autem est, quia cum, ut suprâ dixi, hi actus quoad prædicata sua intrinsecè non sint mali aut falsi, sed in specie indifferentes, & habitus isti eos non respiciant, nisi secundum prædicata illorum intrinsecè, hi habitus ut à Deo producuntur & infunduntur non sunt vel erroris vel vitii, sed tantum indifferentes: unde in eorum productione vel infusione nulla apparet indecentia, aut quidquam Deo indignum, magis quam in infusione voluntatis, vel appetitus sensitivi, cum ad actus illos non inclinent ut falsos aut malos, sed tantum ad prædicata illorum intrinsecè, & ut sunt indifferentes: per accidens autem est quod redantur actus illi falsi aut mali. Idem dico de speciebus intuitivis albedinis, & aliis hujusmodi.

V. Quamvis possit Deus speciem intuitivam albedinis in oculo producere quod albedo non existit, non sequitur eum esse causam erroris.

Nihil obstat quo minus Deus infundere possit habitus qui in lineam ad actus accidentaliter tantum malos.

Habitus, prout à Deo infunduntur, nec sunt erroris, nec vitii.

OBJICITUR quinto: Perfectissimæ Dei vitæ non minus opponitur mors creaturæ, & ignorantia scientiæ, quam error veracitati, ergo. Respondetur, cum supremum habeat Deus in res omnes dominium, eunctaque liberè producat & conservet, potest etiam quidvis pro libito destruere, concursumque quem liberè præbet, liberè suspendere, utpote vitæ & necis dominus, nec in hoc quidquam apparet indecentiæ. Ad ignorantiam quod attinet, cum ignorantia, quæ merè est negatio scientiæ (de illâ enim solâ hic loquimur) nec ad verum vel falsum, nec ad bonum aut malum inclinet, non est cur à Deo infundi nequeat: error autem positivè ad falsum, habitus vitiosus, intrinsecè talis; ad malum directè inclinat: unde clarè constat non esse eandem de his & ignorantia rationem.

VI. Deus licet merem in creaturâ aut ignorantiam purè negativam causare possit, non tamen errorem, aut vitium.

OBJICITUR sexto: Falsum, permittente Deo, sub talibus signis uti diximus proponi potest, ut quis probabiliter existimet, imò credere teneatur Deum loqui, & rem illam revelare, cum tamen revera non loquatur, nec eam revelet, ergo & habitum erroris poterit infundere, cum hic ad falsum vehementer non inclinet, quam hæc signa. Respondetur, latam inter habitum erroris & hæc signa esse disparitatem; hæc enim signa per se & ex naturâ suâ ad errorem non determinant, cum eadem, ad veritatem fieri possent, unde per accidens tantum ad falsum hic & nunc inclinant, nec ad hoc specialiter ordinantur: ut

VII. Ex signis ad credendum falsum momentibus non sequitur posse Deum infundere habitum erroris.

Tom. II.

verò habitus erroris directè, & ex naturâ suâ, ac prædicatis intrinsicis ad falsum inclinât, unde qui illum produceret, censeretur per illum directè inclinare ad falsum.

VIII.
Quid habitus vitiosus occasionaliter augeat meritum, non sequitur eum posse à Deo infundi.

Objicitur septimò specialiter pro habitu vitioso: Hujusmodi siquidem habitus, ad vitium inclinando auget meritum, cum augeat difficultatem, sicut eam auget appetitus sensitivus, quem tamen Deus cuique cum naturâ infundit, ergo & infundere poterit habitum vitiosum, saltem si simul cum eâ infundat gratiam. Sed contra: hinc namque sequeretur Deum posse directè & absolute velle peccatum, variorum siquidem bonorum est homini causa, & peculiariter ad hu-

militatem deservit. Dico itaque in rei cuiuspiam productione non esse spectandum quemcumque finem secundarium, remotum, & extrinsecum, sed primum & intrinsecum, qui cum in habitu erroris sit deceptio, & in habitu vitioso peccatum, neuter potest à Deo produci. Secus se res habet in appetitu sensitivo, ille siquidem directè ad malum non inclinât, sed ad commodum naturæ sensitivæ, hoc verò indifferens est ad bonum & malum: habitus autem vitiosus, de quo hic loquimur, directè & per se ad malum ordinatur, illudque ut finem suum primum spectat, & eum in quo est, ad peccatum positivè semper inclinât.

Aliud est de appetitu, aliud de habitu vitioso.

DISPUTATIO UNDECIMA.

De obscuritate Fidei.

EXPLICATIS iis quæ ad Fidei veritatem, certitudinem, & infallibilitatem spectant, nunc de aliâ illius proprietate, eaque essentiali & intrinsecâ, obscuritate scilicet, agendum, quæ actui Fidei ita est necessario annexa, ut qua ratione obscurus, eadem Fides esse desinat. Hac porro obscuritas in Fide tribus modis intelligi potest, ex parte objecti, subjecti, & actus: Objecti, quædam namque mysteria ita suâ sublimitate abstrusa sunt & abdita, atque ab omni humana mentis captu, naturæque lumine remota, ut nullus intellectus creatus, quantumvis acutus & perspicax ad claram eorum notitiam pertingere valeat: Ex parte subjecti, quod secundum multos actum clarum de eodem objecto secum in intellectu non patitur. Tandem ex parte actus, qui nimirum sibi semper congenitam habet obscuritatem, quantumvis res, quæ per eum creditur, aliunde esse possit evidens: qua de re mox plura dicentur.

SECTIO PRIMA.

Utrum actus Fidei sit essentialiter obscurus.

I.
Nihil credendum esse docent hæretici, nisi quod evidenter cognoscitur.

OSTRI temporis Novatores, antiquos Ecclesiæ perduelles, ut sibi similis semper est hæresis, secuti, nihil credendum esse affirmant, nisi quod certò nobis & evidenter constât: ita Calvinus lib. 3. Institut. cap. 2. & in primam ad Corinth. cap. 13. Idem olim, ut refert S. Augustinus lib. de utilitate credendi, cap. 1. docebant Manichæi: unde & vitio vertebant orthodoxis, quod non ex rerum evidentiâ, sed cæco quodam modo in ea quæ credenda proponebantur, tenderent: suis verò, in rebus omnibus evidentiâ pollicebantur; quam

tamen, inquit S. Augustinus, nunquam ostendebant, sed pro veritate fabulas obtrudebant & fomina, infinitisque figmentis ac mendaciis, miseris mortalibus imponebant.

Eandem sententiam, Fidem scilicet esse evidentem docuisse videtur Robertus Holcoth, qui proinde Fidem dicebat non esse liberam, nec voluntatis imperio indigere, sed homines vi rationum, quæ cuique mysterium propositum serio consideranti occurrunt, ad assensum rapi ac necessitari, ita ut actum credendi suspendere nequeant. Suarez tamen hic, Disp. 3. Sect. 7. num. 2. ait eum solum loqui de evidentiâ credibilitatis: qua in re tamen non rectè dicit inferri per eam homini necessitatem in credendo, evidentiâ siquidem credibilitatis, ut dictum est, non cogit ad assensum, sed integrum cuique relinquit actum Fidei suspendere; unde hac evidentiâ positâ, adhuc est locus piz affectioni, & imperio voluntatis,

H.
Ex Catholicis quidam Fidem asserebant esse evidentem.

Evidentiâ credibilitatis nemini inferri necessitatem.